

ki je medtem seveda še dalje proč od mene, da očitno ne vedo, kaj bi si mislili. Nato počakam še malo, da se lotijo »ranjenca«, in tako jo na varnem poborem naprej. Verjemi, da mi preide popoldne naravnost bliskoma in da je ta lovska »senzacija« najmanj enakovrstna oni, če imaš posla z živalsko divjačino. Tako je, prijatelj: vojska je vojska, lov je pa lov — eno je delo, drugo pa zabava, je rekel Janoš.»

Zdaj ga je poslušalo že vse in vse se je glasno zasmajalo. Stotnik pa je rekel:

»Saj vedno pravim, da je naš Turba pravzaprav filozof.«

»Gospod stotnik, pokorno prosim: nedeljski filozof!« se je muzal počesčenec.

Ivo Šorli.

Misli.

1. Omikani Slovenci! Učite se od Hrvatov patesne slovenščine. A Hrvatje naj se uče od vas realne hrvaščine.

2. Tudi to je treba povedati v teh naših dneh: Jugoslovani imamo renesančno slovstvo, ki nadkriljuje nemško, imamo Kristijado, ki je starejša od Mesijade.

3. Nismo nacija, dokler nimamo jugoslovanske nacionalne igre.

4. Umetnost Meštrovičeva me je preverila, da smo elementarno umetniški in samostojen narod. Naša drama naj bi bila sinteza grški maski analogne groteske in čuvstva, ki ga diha slovanski krščanski mit.

5. Tri dokaze imam, da je Koželj dobesedno kopiral predloge za svoje ilustracije v Mohorjevih knjigah. Ali plačuje Mohorjeva družba rokodelstvo?

6. Veliko naših mladih oblikujočih umetnikov žalibog ne pozna grške mitologije.

7. Ali se je kdaj bralo, da bi bili praznovali Oton Župančič, Ivan Cankar in F. S. Finžgar petindvajsetletnice svojega pisateljstva? Zato pa jo je praznoval Engelbert Gangl v mladinskem listu »Zvonček«. (Stran 152, 1917.)

8. Pol ure sem tolmačil drugošolcu slovensko prodijo. Čez pol ure mi je pokazal svojo prvo pesem:

V jasicah trdih Jezus leži,
nebeška mu mati pri jasilih stoji.
Pastirci ga molijo prelepo:
»O Jezus, po smrti daj sveto nebo!«

Rekel sem, da je dobro in naj prepiše. In je res prepiral in popravil tretji verz: »Pastirci ga molijo tak prelepó«. Pa recite, da teorija ne ubija!

9. France Bevk! Simpatičen deček. Ampak zakaj je moral za mojo »Dve sliki iz slovenske moderne« zmašiti »Dve sliki iz nemške moderne«?

10. Tudi Jože Lovrenčiča sem vesel. Pa prav zato povem: Prav nič mi ne imponira njegov novi izraz »nazličiti se«. Vidim široka usta, duha pa ne!

11. Dr. Cankar je resnico povedal. Našim upodabljačim umetnikom je treba strožje kritike. Pa tudi mecenatske naklonjenosti.

12. Gledišča nimamo, opere nimamo, bibliografičnega lista nimamo, narodne centralne biblioteke nimamo. — Gospodje! Naštejmo rajši, kaj že imamo!

13. Tudi to je treba povedati, da so na Brezjah imenitne orglje. Skromnemu slovenskemu pevcu dovolj, da zasniva simbol.

14. Samo bolehana karikatura je neokusna. Prava in zdrava robotost pa je kakor pelin pokvarjenemu želodcu. Poživi, ozdravi.

15. Najtežje je umetniku gledati z lastnimi očmi.

16. Ubijte literaturo, ubili ste narod.

17. Nemška romantika ni oplodila le Wagnerja, temveč tudi Bismarcka.

18. Nikoli ne more moški umetnik ženski dovolj natančno opisati ženskega obraza. Vzrok, se mi zdi, je to, da moški umetnik nikoli ne ljubi ene same ženske.

19. Študiral sem govor svojih otrok od petega meseca do tretjega leta. Imam besednjake tega jezika z malim oblikoslovjem in približno sto izrazi. Zdi se mi, da bi mogel napisati iz tega besednega zaklada najlepšo umetnino, čudovito pravljico. Pa je hudo, da nisem še prodril v duha prave, edino otrokove pravljice.

20. V velikih časih ni besede. Beseda je spomin tega, kar je prešlo, ali pa prorokba tega, kar bo prišlo. Imamo pesnike! Zato še ni prišel naš veliki čas. Ali pa je že prešel?

21. Starejšo slovensko ljudsko igro je ožigosal moj prijatelj, ki je poosebljena pikrost, tako: Pet dekaigramov pesimističnega sentimentalizma, pol kile anzengruberske komike, devet gramov Mosenthalove tehnike, tri miligrame poezije, pet centov alpskega in nemškega miljeja, tri narodne pesmi, deset krepkih »pri moji duši« in en naroden »živio« — v štirih aktih.

22. Tudi Slovenci imamo svoj ruski polglasnik. Nepotrebno in v nemškem duhu rabljeno nenaglašeno osebno zaimel!

23. Prava umetnina ni ne pristransko tendenciozna, ne pohujšljiva. Pohujšljive in tendenciozne leposlovne knjige so le tiste, ki vsebujejo snov, katere umetnik ni predelal absolutno umetniški.

Ivan Pregelj.

